

Sisukord

1. VORMID

1.1 „Gilgameši eepos“	8
Piibel	9
Koraan	9
Hasso Krull, „Meeter ja Demeeter“	10
Kultuur, tekst, sõnakunst	11
1.2 Aristoteles, „Luulekunstist“	13
Juri Lotman, „Luule olemus“	14
Valdur Mikita, „Rännak impampluule riiki“	15
Mis on sõnakunst?	16
1.3 Homeros, „Ilias“, „Odüsseia“	18
Theophrastos, „Inimtüübid“	19
Lao Zi, „Daodejing“	20
„Bhagavadgītā“	20
Mis on tõeline? Mis on väljamõeldis?	22
1.4 Sappho, fragmendid 1 ja 25	24
Eesti rahvalaul „Suu laulab, süda muretseb“	25
Leelo Tungal, „Oma laulu ei leia ma üles“	26
Suuline ja kirjalik sõnakunst	27
1.5 Wolfram von Eschenbach, „Parzival“	30
„Grettir Ásmundripoja saaga“	32
Sass Henno, „21. sajandi ristirüütel“	33
Luule ja proosa	35
1.6 Villem Grünthal-Ridala, „Hall laul“	38
Ernst Enno, „Hall laul“	38
Gustav Suits, „Tuulemaa II“	39
Henrik Visnapuu, „Loobumus“, „Meie aeg“	39
Betti Alver, „Kunsti sünd“, „Teisik“	40
Heiti Talvik, „Poet“, „Lauliku hommik“	40
Meetriline luule	41
1.7 Jaan Kross, <i>Luiteliivadel joostes ...</i>	44
Artur Alliksaar, „Antidolorosum“	44
Paul-Eerik Rummo, „Hamleti laulud“	45
Jaan Kaplinski, haikud	46
Jüri Üdi, <i>Me teeme, teeme ümber oma elu ...</i>	46
Juhan Viiding, <i>Mis on see luuletaja luule?</i>	46
Doris Kareva, <i>Hoia elust kinni hammastega ..., Mis keeles ma kirjutan ...</i>	47
Teose ülesehitus	48
1.8 Kirjandus ajaloo taustal	50
Loe raamatut	51
1.9 Kokkuvõte	52
Tegelikkus ja fiktsioon	52
Tekst, hääl ja ruum	52
Sõnakunst kui tunnetusvahend	53
Teose ülesehitus	53

2. PÕHILIIGID

2.1	Alkaios, fragment 326	54
	Plautus, „Pseudolus“	54
	Lukianos, „Tõelised lood“	57
	Mida ja kuidas sõnakunst teeb?	58
2.2	Euripides, „Iphigeneia Aulises“	61
	Vergilius, „Aeneis“	64
	Dante, „Jumalik komöödia“	66
	Loo ülesehitus	68
2.3	Ovidius, „Pyramus ja Thisbe“	70
	Matteo Bandello, „Romeo ja Giulietta“	71
	Andrus Kivirähk, „Romeo ja Julia“	72
	Tegevus	73
2.4	William Shakespeare, „Romeo ja Julia“	75
	Merle Karusoo, „Misjonärid“	76
	Tegelased	78
2.5	Archilochos, fragmendid 1, 2, 5	81
	Simonides, „Hauakiri Thermopylais langenuile“	81
	Umar Hajjam, „Nelikärsid“	82
	Guilhem de Peitieu, kantsoon	82
	Tõnu Õnnepalu, „1. SEPT 1986“	83
	Maarja Kangro, „Soldat: romantiline keelekäsitlus“	83
	Martin Plaser, <i>rütmikas luule ...</i>	84
	Lüüriline mina	84
2.6	Eva Koff, „Mirr“	86
	Triin Soomets, <i>inimene saab teha ...</i>	87
	Kaur Riismaa, „Nadja M.“	88
	Aegruum	89
2.7	Cicero, „Esimene kõne Catilina vastu“	92
	Augustinus, „Pihtimused“	94
	Jaan Undusk, „Asju, mida ma arvan“	95
	Teiste mõjutamine ja enese mõistmine	96
2.8	Vormitraditsioonide areng	98
	Loe raamatut	98
2.9	Kokkuvõte	100
	Teod ja sõnad	100
	Lood ja inimesed	101
	Kuidas olla keegi teine?	101

3. ŽANRID

3.1	Benvenuto Rambaldi, „Kunstnikunali“	102
	Francesco Petrarca, sonett CCCLXIV	102
	Jan Kaus, „Metsaaluseid meenutavad pargid“	103
	Eda Ahi, „All“	103
	Žanri mõiste	104
3.2	Kallimachos, eeleogia	106
	Horatius, ood III, 30	106
	Martialis, epigramm I, 35	107

Joachim du Bellay, <i>Ei ihka tungida ma liiasti natuuri ...</i>	107
William Shakespeare, sonett 18	107
Lüüriised žanrid	109
3.3 „Vanem Edda“	110
„Nibelungide laul“	111
Ludovico Ariosto, „Raevunud Orlando“	111
Ueda Akinari, „Krüsanteemiõite vanne“	112
Eepilised žanrid	113
3.4 Miguel de Cervantes, „Don Quijote“	114
Jüri Ehlvest, „Palverännak“	116
Romaan	117
3.5 Giovanni Boccaccio, „Dekameron“	119
Eeva Park, „Novelli ülistus“	120
Novell ja jutustus	121
3.6 Sophokles, „Kuningas Oidipus“	122
Molière, „Tartuffe“	125
Dramaatilised žanrid	128
3.7 Urmas Vadi, „Kohtumine tundmatuga“	130
Kristiina Ehin, „Abielu iseendaga“	131
Vormide areng, piiride tinglikkus	133
3.8 Tekstid kirjandusloo taustal	134
Aisopos „Kiitleja“	134
A. H. Tammsaare „Tõde ja õigus I“	134
3.9 Kokkuvõte	135
Ajatud teemad, muutuvad vormid	135
Autori portree	135
Loe raamatut	135
Nimeloend	136